İŞKUR

2019

HAKKARİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

HAKKARİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

HAKKARİ İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Cahit AKBAŞ

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Hakkari İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

İdris AKBIYIK
Hakkari Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Hakkari'de ise bu kapsamda planlanan 176 işletmeden veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Ahmet KIZILKAYA
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 7
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 27
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 39
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 43
SONUÇ 49
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 53

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 12
Tablo 8: İşletmelerin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 21
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize göre dağılımı 25
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 26
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 27
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 28
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 29
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmei Oranı 31
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 36
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 37
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 38
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 39
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 40
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 41
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 43
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 44
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 46
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 12
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 17
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 18
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 19
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 19
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 20
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 22
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 23
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 24
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 26
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 29
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 30
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 32
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 34
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 35
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 41
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 42
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 47
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 48

KISALTMALAR

İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Hakkari İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 176 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 14 sektörde tam sayım yapılmıştır. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 3 bin 258 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 2 bin 834 çalışan erkeklerden, 423 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Hakkari ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ile Hizmet ve Satış Elemanlarıdır.

Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Hakkari ili açık iş oranı bakımından 0,2 puanlık farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 13,3 ile Bilgi ve iletişim sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Profesyonel Meslek Mensupları ile Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek gruplarında araştırma döneminde 11'er kişilik açık iş mevcuttur. Hakkari ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubunda; (Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Hizmet ve Satış Elemanlarıdır) il genelinde açık işlerin yüzde 36,2'si için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Baz İstasyonu Montaj

Elemanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise İş Makineleri Operatörü mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 18,6'sı istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işverenlerin yüzde 36,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,7 iken bu oran Hakkari ilinde yüzde 6,4'tür.

Hakkari ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin Asgari Ücret desteği olduğunu belirtmiştir. İkinci sırada ise İlave İstihdam Teşviki yer almaktadır. İşverenler, istihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise işsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik olarak değerlendirmiştir.

İşverenlerin yüzde 40,7'si teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 39'u ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Hakkari ilinde Diğer hizmet faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Hakkari İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Hakkari işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Hakkari İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Hakkari ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Hakkari ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Özel Sektör İşyerlerinde 258 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 462 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde artan bir seyir izlemiştir. Ancak 2011 ve 2018 yılları arasında değerlendirme yapılırsa 2012 ve 2018 yıllarında bir önceki yıla göre düşüş gerçekleşmiştir. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve 2011 yılana göre yaklaşık 4 katı oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde

ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	59
Büro Memuru (Genel)	54
Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı	32
Satış Danışmanı / Uzmanı	32
Beden İşçisi (İnşaat)	29
İş Makineleri Operatörü	22
Plastik Geri Dönüşüm Makinesi Operatörü	18
Sekreter	15
Aşçı Yardımcısı	14
Cep Telefonu Ve Aksesuarları Satış Elemanı	14

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde 2018 yılında 463 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 59 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 12,7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Büro Yönetimi ve Sekreterlik/Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanı meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda Türkiye genelinde 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 618 olan Hakkari ilinde işe yerleştirilenlerin 453'ü erkek, geri kalan 165 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2012 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak bin 215 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 27,4'ü kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı 2018 yılında 95 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Servis Şoförü (Okul)	112	0	112
Büro Memuru (Genel)	17	24	41
Satış Danışmanı / Uzmanı	16	16	32
Sekreter	5	9	14
Aşçı Yardımcısı	11	3	14
Cep Telefonu Ve Aksesuarları Satış Elemanı	4	9	13
Ön Muhasebeci	8	3	11
Bekçi	11	0	11
Eczacı Kalfası	7	2	9
Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı	3	5	8

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde 112 kişilik işe yerleştirmeyle Servis Şoförü (Okul) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 32,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Servis Şoförü (Okul) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Büro Memuru (Genel) ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Hakkari ilinde İŞKUR'a kayıtlı 8 bin 7 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 5 bin 412'si erkek, 2 bin 595'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 45 bin 76 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmiştir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Hakkari'da 2 bin 595 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 27 bin 968'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Hakkari ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Hakkari ilinde Kuruma kayıtlı 27 bin 819 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Hakkari ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 61,7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru gibi mesleklerin yanı sıra Bayan Kuaförü ve Kadın Terzisi gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	34	528	285	813
2012	18	219	131	350
2013	15	171	288	459
2014	14	195	96	291
2015	36	309	345	654
2016	10	129	43	172
2017	15	230	62	292
2018	13	165	59	224

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2014 yılına kadar azalma eğilimi gösterirken 2015 yılında artış göstermiş ve 2015 yılından sonra ise dalgalı bir eğilim göstermiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 13 mesleki eğitim kursuna 224 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 59'u erkek, 165'i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 73,7'si kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Organik Tarım Ürünler Üreticisi	Organik Tarım Ürünler Üreticisi	Organik Tarım Ürünler Üreticisi
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Plastik Geri Dönüşüm Makinesi Operatörü	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Aşçı Yardımcısı
Aşçı Yardımcısı	Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı		Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı
Plastik Geri Dönüşüm Makinesi Operatörü		Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)
Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı		Plastik Geri Dönüşüm Makinesi Operatörü

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Organik Tarım Ürünler Üreticisi, Yöresel Kilim Dokuyucusu ve Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan) mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Organik Tarım Ürünler Üreticisi, Yöresel Kilim Dokuyucusu ve Aşçı Yardımcısı mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Organik Tarım Ürünler Üreticisi, Plastik Geri Dönüşüm Makinesi Operatörü ile Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2012	8	10	11	21
2013	125	103	108	211
2014	191	130	135	265
2015	297	237	252	489
2016	154	107	137	244
2017	211	179	200	379
2018	178	147	173	320

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir

süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkanı sunmaktır.

2012 yılından 2015 yılına kadar işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi gösterirken 2015 yılından 2018 yılına kadar dalgalı bir eğilim içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı program sayısında olduğu gibi dalgalı bir seyir izlemiştir. Bu durum İŞKUR'un kurslarının ilin ihtiyacı doğrultusunda açıldığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 178 program düzenlenmiş olup toplam 320 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 45,9'u kadınlardan, yüzde 54,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Sekreter
Sekreter	Sekreter	Satış Elemanı (Perakende)
Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)	Ön Muhasebeci
Ön Muhasebeci	Ön Muhasebeci	Aşçı Yardımcısı
Aşçı Yardımcısı	Aşçı Yardımcısı	Eğitim Danışmanı
Eczacı Kalfası	Eczacı Kalfası	Garson (Servis Elemanı)
İş Güvenliği Ve İş Sağlığı Saha Elemanı	Gıda İşlemecisi	İş Güvenliği Ve İş Sağlığı Saha Elemanı
Eğitim Danışmanı	Mobilya Montajcısı	Eczacı Kalfası
Büro İşçisi	Muhabir	Büro İşçisi

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Hakkari ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Büro Memuru (Genel), Satış Elemanı (Perakende) ve Sekreter mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu meslekler, hem kadın hem de erkek katılımcılar için ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	10	39	211	250
2012	6	57	149	206
2013	4	25	75	100
2014	5	28	97	125
2015	3	20	42	62
2016	4	25	63	88
2017	18	142	243	385
2018	12	71	166	237

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkanı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkanı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 12 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısı 2017 yılına göre yüzde 33,3 azalış göstermiştir. Programa 2018 yılında 71'i kadın, 166'sı erkek olmak üzere toplam 237 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde 2018 yılında yüzde 64'ü kadın olmak üzere 638 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 74,3 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Hakkari ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma

kapsamında Hakkari ilinde 176 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 3 bin 258 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Hakkari ilinde 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Hakkari ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşletmelerin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İnşaat	43
Toptan ve perakende ticaret	41
Ulaştırma ve depolama	18
İmalat	15
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13
Eğitim	11
Madencilik ve taş ocakçılığı	10
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**176**

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Hakkari ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 24,4'ü'i İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 10 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İnşaat bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 14,8 seviyesindedir. Bu durumda Hakkari ilinde İnşaat Sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında Toptan ve perakende sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 22,2 iken Hakkari ilinde Toptan ve perakende sektörünün payı yüzde 23,3 düzeyindedir. Hakkari ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yüzde 38,8'i İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Diğer hizmet faaliyetleri, Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer almaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsanında faaliyet gösteren 18 sektör yer alır iken hakkaride 4 sektörde faliyet gösteren işyerleri bulunmamaktadır ve araştırma 14 sektör üzerinden yapılmıştır. Hakkaride faliyet göstermeyen dört sektör ise, Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörleridir. Ancak bu tablo incelenirken Hakkari ili düzeyinde yalnızca 10 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 75'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 50'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 33,3 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 36,8'inde part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 25,2'sini kadınlar oluşturmaktayken Hakkari ilinde bu oran yüzde 13 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 10,2 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,3 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 24,4 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 31,6 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Hakkari ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde işletmelerin yüzde 27,3'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 10+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 25,6 seviyesindedir. Hakkari ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Madencilik ve taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 10+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. Ulaştırma ve depolama sektörü ise yüzde 5,6 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Hakkari ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 10,5'i kadın, yüzde 89,5'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 15,1'e yükselmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 13'nün kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında yaklaşık 5 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha yüksektir. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Hakkari ilinde de benzer yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilindeki işletmelerin yüzde 8,1'inde ihracat yapılmaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 40'ı ihracat yapmakta, ikinci sırada ise İmalat sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Eğitim sektörleri de ihracat yapan işletme oranı anlamında Hakkari ili ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 19,9'u ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 47,5 ile İmalat ve yüzde 31,7 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından Madencilik ve taş ocakçılığ sektörünün payı yüzde 5,8 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Hakkari ilinde işletmelerin yüzde 12,8'i e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	88,7%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	7,3%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	7,3%
Finansman yetersizliği	3,3%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	1,3%

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamamasını göstermiştir. İkinci sırada ise Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması ve E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde 14 sektörden 10 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 19,2 olarak gerçekleşmiştir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 60'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 50 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,9'u Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Ülke genelinde yüzde 36,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,8 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Hakkari ilinde en fazla işletme İnşaat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 21,4 olarak görülmektedir.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 29,7'si gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 9,3 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Hakkari ilinde yatırım yapmayı planlayan 10+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 70,6'sı ilave yatırım, yüzde 21,6'sı teknolojik yatırım ve yüzde 7,8'i stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 65,3'ü

ilave yatırım, yüzde 23,1'i teknolojik yatırım, yüzde 20,9'u stratejik yatırım ve yüzde 10,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 45,2 seviyesindedir. Hakkari ilinde bulunan 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 62,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Hakkari ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Hakkari ilinde Diğer hizmet faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 62,8'in altında yüzde 35,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize göre dağılımı

Sektörler	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	Teşvik
Toptan ve perakende ticaret	92,3%	7,7%	69,2%	23,1%
İnşaat	86,7%	13,3%	46,7%	40,0%
Ulaştırma ve depolama	92,3%	15,4%	23,1%	7,7%
İmalat	75,0%	25,0%	25,0%	41,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	90,9%	27,3%	9,1%	27,3%
Eğitim	88,9%	33,3%	66,7%	55,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	50,0%	66,7%	16,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100,0%	0,0%	50,0%	25,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	75,0%	25,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**90,7%**	**17,6%**	**47,2%**	**28,7%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 90,7'si İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme bulunmuştur. İşletmelerin 47,2'si İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden yararlanırken yüzde 28,7'si ise Teşvik kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Hakkari ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İnşaat sektöründe işverenlerin yüzde 86,7'si İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme faaliyetinden yararlanmışlardır, yüzde 46,7'si İşbaşı Eğitim Programından hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 40'ı ise Teşviklerden son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Alanlar	Oran
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	74,4%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	73,3%
İşbaşı Eğitim Programı	44,8%
İşe Uygun Eleman Temini	23,3%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	14,0%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	4,1%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 74,4'ü yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 32,8 ile İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, yüzde 25 ile İŞKUR Hizmet birimi çok uzak ve yüzde 20 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise ilk sırada yüzde 47,5 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diye işverenlerin oranı Hakkari iline göre daha yüksek seviyededir. Hakkari ilinde ise İŞKUR Hizmet biriminin uzak olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

Hakkari ilinde araştırma kapsamına dahil olan 10+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 3 bin 258 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 2 bin 834 erkek çalışan ve 423 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İnşaat	31	631	662
Toptan ve perakende ticaret	91	511	603
Ulaştırma ve depolama	67	368	434
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	31	308	339
Madencilik ve taş ocakçılığı	11	240	251
İmalat	18	226	245
Eğitim	50	148	198
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	40	136	176
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	20	134	155
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	37	59	96
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16	48	65
Bilgi ve iletişim	3	10	13
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6	4	10
Diğer hizmet faaliyetleri	1	9	10
Genel Toplam	**423**	**2.834**	**3.258**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Hakkari ilinde çalışanların önemli bir kısmı İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 38,8'i bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör Toptan ve Perakende ticaret sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 21,5'i Toptan ve Perakende ticaret sektöründe çalışmaktadır. Hakkari ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörüdür. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe çalışanların yüzde 60'nı kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0	730	730
Hizmet Ve Satış Elemanları	175	516	692
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	55	554	610
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	18	298	317
Profesyonel Meslek Mensupları	84	198	282
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	79	170	249
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0	210	210
Yöneticiler	11	158	169
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0	0
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0	0
Genel Toplam	**423**	**2.834**	**3.258**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Toplam çalışanlar içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarının oranı yüzde 22,4 seviyesindedir. Hakkari ilindeki erkek çalışanları ise yüzde 25,7'si bu meslek grubunda iken, bu meslek grubunda kadın çalışan bulunmamaktadır. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 21,2'si bu meslek grubunda istihda edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 18,7 oran ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almaktadır.

Hakkari ilinde Hizmet ve Satış Elemanları en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarıdır.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Beden İşçisi (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Tasıma	Engelli Bakıcısı	Şoför-Yük Taşıma
Servis Şoförü (Okul)	Servis Rehberi (Okul)	Servis Şoförü (Okul)
Elektrik Teknisyeni	Reyon Görevlisi	Elektrik Teknisyeni
Diğer Hizmet Müdürleri	Kasiyer	Diğer Hizmet Müdürleri
Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	İş Makineleri Operatörü
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	Şoför (Yolcu Tasıma)
İş Makineleri Operatörü	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Şoför (Yolcu Tasıma)	Sekreter	Büro Memuru (Genel)
Engelli Bakıcısı	Aşçı	Beden İşçisi (İnşaat)

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Hakkari ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma ve Servis Şoförü(Okul) meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Büro Memuru (Genel), Engelli Bakıcısı ve Servis Rehberi (Okul); Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma ve Servis Şoförü(Okul) meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'de görüldüğü üzere Hakkari ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yalnızca yüzde 33,1'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. Bilgi ve iletişim sektöründe bu oran yüzde 100, Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yüzde 60 ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe ise yüzde 50 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 83,1'i İş deneyimi, yüzde 76,2'si Pratik Beceri ve yüzde 40,1'i ise Teorik Beceri aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, yüzde 72,1 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 30,2 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12	6,5%	37,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	8	3,2%	30,0%
Eğitim	8	4,0%	18,2%
Toptan ve perakende ticaret	5	0,8%	5,0%
İmalat	4	1,6%	6,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	0,9%	15,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	4,5%	16,7%
Bilgi ve iletişim	2	13,3%	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	1,1%	25,0%
İnşaat	1	0,2%	2,4%
Genel Toplam	**48**	**1,5%**	**9,9%**

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 17 işletmede 48 açık iş tespit edilmiştir. Hakkari ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüdür. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü Hakkari ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı yüzde 4,7 olarak görülmektedir. Toplam 48 kişilik açık işin yüzde 25'ine tekabül eden 12 kişilik kısmı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Madencilik ve taş ocakçılığı, Eğitim Toptan ve perakende ticaret, İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Bilgi ve iletişim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İnşaat sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'de de görüleceği üzere Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Hakkari ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Hakkari ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 13,3 ile Bilgi ve iletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 9,9'unda açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 15,6 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Hakkari ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 10+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Hakkari ilinde işverenler açık işlerin yüzde 57,4'ünde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 55,7 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 10,2 iken, Hakkari ilinde yüzde 2,1 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Hakkari ilinde ise işverenlerin yüzde 40,4'ü mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Hakkari ilindeki açık işlerin yüzde 36,2'sinde işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 31,9'unda ise Lisans mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 14,8 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 63 oranında yüksek öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 22,2 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin

tercih edildiği açık işlerde yüzde 57,9 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Kadınların tercih edildiği açık işlerin tamamamında Yüksek Öğretim Eğitim düzeyi tercih edilmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Hakkari ilinde mevcut açık işlerin hiç biri için işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmemiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 25,5 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 25,5'inde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 13,5 oranında evet, yüzde 25,6 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 39'u için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Hakkari ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Hakkari ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 61,7 gibi büyük bir oranı Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 46,6 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinde ikinci sırada yüzde 53,2 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 17 ile İŞKUR arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	-	1	1	1
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	3	2	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	2	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	3	4
Takım Çalışması	-	5	6	5
Bilgisayar Kullanımı	1	-	5	5
Analitik Düşünebilme	-	-	-	-
Yabancı Dil	-	-	-	-
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	-	-	-	-
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi aranmamasına rağmen, cinsiyetin önemli olmadığı veya erkeklerin tercih edildiği açık işlerde işverenler tarafından en çok aranan beceridir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği ve Bilgisayar Kullanımı becerileri aranmaktadır. Hakkari ilinde, Analitik Düşünebilme, Yabancı Dil, İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü ve Yenilikçi Düşünce Yeteneği becerileri araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Profesyonel Meslek Mensupları	11	3,8%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	11	1,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	8	1,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8	2,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5	0,8%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3	1,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1	0,4%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Yöneticiler	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	**48**	**1,5%**

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Profesyonel Meslek Mensupları ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grublarında olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grublarının payı yüzde 23,4'tür. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubları bulunmaktadır.

Hakkari ili için tespit edilen yüzde 1,5'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 3,8 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubudur. Daha sonra ise, Açık iş oranı bakımından sırasıyla; Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Tesıs ve Makıne Operatörlerı ve Montajcılar meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla
Profesyonel Meslek Mensupları	63,6%	0,0%	9,1%	0,0%	100,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	18,2%	9,1%	18,2%	27,3%	45,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	0,0%	25,0%	25,0%	0,0%	50,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	80,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**53,2%**	**6,4%**	**10,6%**	**17,0%**	**61,7%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un arama kanalını kullanan meslek grupları Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarındaki açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Yazılım Destek Uzmanı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tavuk Döner Ustası	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamyon Şoförü	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Aşçı	-	-	-	3	-	-	4	2	-	1
Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni	-	-	-	2	-	-	3	-	-	1
Ahşap Mobilya İmalat Ustası	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
İşyeri Hekimi	-	-	-	2	-	-	-	3	-	1
Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Matematik Öğretmeni - Ortaöğretim	-	3	-	-	-	-	1	-	-	2
Kahve Ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista)	-	-	-	3	-	-	2	-	-	1

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Hakkari ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Yazılım Destek Uzmanı mesleğinde aranan becerilerde ilk sırada Bilgisayar Kullanımı ön plana çıkmaktadır.

Aşçı, Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni, Ahşap Mobilya İmalat Ustası, İşyeri Hekimi ve Kahve ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista) mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ilk sırada aranmaktadır. Tavuk Döner Ustası, Kamyon Şoförü ile Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı meslekleri için ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim için ise ilk sırada aranan beceri Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilmedir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Sekreter	Kamyon Şoförü	Yazılım Destek Uzmanı	Yazılım Destek Uzmanı
-	Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni	Tavuk Döner Ustası	Kamyon Şoförü
-	Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı	Matematik Öğretmeni - Ortaöğretim	Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni
-	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	İşyeri Hekimi	Tavuk Döner Ustası
-	Aşçı	Garson (Servis Elemanı)	Aşçı
-	Bulaşıkçı (Stevard)	Direksiyon Eğitmeni	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
-	Minibüs Şoförü	Kahve Ve Kakao Hazırlayıcısı (Barista)	Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı
-	Mermer Ebatlandırma İşçisi	Aşçı	Ahşap Mobilya İmalat Ustası
-	-	Coğrafya Öğretmeni - Ortaöğretim	İşyeri Hekimi
-	-	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Direksiyon Eğitmeni

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Yazılım Destek Uzmanı, Kamyon Şoförü, Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni, Tavuk Döner Ustası, Aşçı meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları meslek yanlızca Sekreter olarak görülmektedir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Kamyon Soförü, Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni ve Yer Altı Maden Isletmesı Hazırlık Elemanı meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Yazılım Destek Uzmanı, Tavuk Döner Ustası, Matematik Ögretmenı-Ortaögretım meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Hakkari ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 46 bin 642 işletmede (10+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Hakkari ilinde ise 10+ istihdamlı 67 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Hakkari ilindeki işletmelerin yüzde 37,8'i son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 22,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Hakkari ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra Diğer hizmet faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedirler .

İnşaat sektörü gibi Hakkari ilinde işletme sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının nispeten düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	89
İnşaat	84
Madencilik ve taş ocakçılığı	33
Eğitim	31
İmalat	14
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7
Ulaştırma ve depolama	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Bilgi ve iletişim	2
Genel Toplam	**296**

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde 296 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ön plana çıkmaktadır. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 30,1'i

bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, İnşaat ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 97 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 32,9'u bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 27,9 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Baz İstasyonu Montaj Elemanı	20
İş Makineleri Operatörü	16
Hat Çakıcı (Elektrik Enerjisi)	15
Elektrik Tesisat Ustası	14
Maden Mühendisi	13
Madenci (Genel)	10
Reyon Görevlisi	8
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	8
Reyon Şefi	7
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	7
Diğer	175
Toplam	**296**

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 20 kişi ile Baz İstasyonu Montaj Elemanı mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 16 kişi ile İş Makineleri Operatörü ve 15 kişi ile Hat Çakıcı (Elektrik Enerjisi) meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; İş Makineleri Operatörü ve Hat Çakıcı (Elektrik Enerjisi) mesleklerin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Hakkari ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 10+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen meslekler ile benzerlik göstermediği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Baz İstasyonu Montaj Elemanı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İş Makineleri Operatörü	0,0%	100,0%	62,5%	0,0%	0,0%	0,0%	37,5%
Hat Çekici (Elektrik Enerjisi)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik Tesisat Ustası	0,0%	100,0%	71,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Maden Mühendisi	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Madenci (Genel)	40,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Reyon Görevlisi	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Reyon Şefi	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	71,4%	28,6%	28,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Baz İstasyonu Montaj Elemanı, Hat Çekici (Elektrik Enerjisi), Maden Mühendisi, Reyon Görevlisi, Reyon Şefi gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Yeterli Başvuru yapılmaması belirtilmiştir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olarak belirten meslekler Maden Mühendisi ve İş Makineleri Operatörü meslekleridir. Vardiyalı çalışma olması ise yalnızca Maden Mühendisi mesleği için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Hakkari ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların

hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 18,6'sı istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işletmelerin yüzde 36,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,7 ve Hakkari ilinde ise yüzde 6,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İnşaat	21,4%	4,8%	19,0%	54,8%
Toptan ve perakende ticaret	42,5%	15,0%	7,5%	35,0%
Ulaştırma ve depolama	22,2%	0,0%	22,2%	55,6%
İmalat	26,7%	6,7%	13,3%	53,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	46,2%	0,0%	23,1%	30,8%
Eğitim	63,6%	0,0%	0,0%	36,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	30,0%	10,0%	0,0%	60,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	50,0%	12,5%	25,0%	12,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	66,7%	0,0%	16,7%	16,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**36,6%**	**6,4%**	**14,0%**	**43,0%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Diğer hizmet faaliyetleri, Bilgi ve iletişim ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise Toptan ve perakende ticaret ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüdür. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde yer alan işletmelerin yarısı gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründeki işletmelerin tamamı ise istihdam değişimine ilişkin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Madencilik ve taş ocakçılığı	121	48,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	29	44,4%
Eğitim	76	38,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	20,0%
İmalat	46	18,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15	16,0%
Bilgi ve iletişim	2	15,4%
İnşaat	75	11,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	10,5%
Toptan ve perakende ticaret	52	8,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	24	6,9%
Ulaştırma ve depolama	24	5,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	3,3%
Genel Toplam	**489**	**15,0%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,2 artacağı beklenmekte olup Hakkari ilinde ise bu oran yüzde 15 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

Hakkari ilinde en fazla net istihdam değişimi 121 kişilik artış ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 48,2 ile yine Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe beklenmektedir. Hakkari ilinde istihdam azalışı beklenen sektör bulunmamaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Profesyonel Meslek Mensupları	101	36,0 %
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	44	21,0 %
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	121	16,6 %
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	50	15,9 %
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	94	15,5 %
Hizmet Ve Satış Elemanları	67	9,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	10	4,1%
Yöneticiler	1	0,6%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	**489**	**15,0 %**

Kaynak: İPA 2019

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grup ise, 121 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 1 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (Genel)	Kara Tankeri Operatörü (Tehlikeli Madde Taşımacılığı)
Madenci (Genel)	Asansör Montaj Ustası
Diğer Öğretmenler	Ahşap Çatı Ustası
İş Makineleri Operatörü	Tesis İşçisi (Maden)
Elektrikçi (Genel)	Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi
Reyon Görevlisi	Bekçi
Aşçı	Depo Sorumlusu
Kepçe Operatörü	Şantiye Şefi -İnşaat
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	Satın Alma Sorumlusu
Elektrik Teknisyeni	Satış Elemanı (Perakende)

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Beden İşçisi (Genel), Madenci (Genel) ve Diğer Öğretmenler olup, Kara Tankeri

Operatörü (Tehlikeli Madde Taşımacılığı), Asansör Montaj Ustası ve Ahşap Çatı Ustası ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden İşçisi (Genel) mesleği istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Hakkari ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmamaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Asgari ücret desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise İlave İstihdam Teşviki yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 37,8'i istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

Kaynak: İPA 2019

Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 40,7'si istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 39'u ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 10,5'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değişmeyeceği görüşündeyken, yüzde 9,9'u ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Hakkari ilinde; Diğer hizmet faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde ise işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,9'u teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,9'u istihdamı arttıracağını ve yüzde 20'si ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Hakkari İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Hakkari ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 11,7 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TRB2 (Hakkari-Van-Muş-Bitlis) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 21,5'tir.

Hakkari İlinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Hakkari'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 87'si erkeklerden, sadece yüzde 13'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Hakkari ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Hakkari ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 13 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 224 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir azalış söz konusudur. Bunun nedeni yıllar içerisinde işbaşı eğitim programının daha fazla tercih edilmesidir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, Ulaştırma ve depolama, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleridir.

Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 17 işletmede 48 açık iş tespit edilmiştir. Hakkari ilinde Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 48 kişilik açık işin yüzde 25,5'ine tekabül eden 12 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Madencilik ve taş ocakçılığı, Eğitim, Toptan ve perakende ticaret sektörleridir.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 9,9'unda açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 15,6 olarak gerçekleşmiştir.

Hakkari ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Profesyonel Meslek Mensupları ile Tesıs Ve Makıne Operatörlerı Ve Montajcılar meslek

grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruplardaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 23,4'tür.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 36,2'sinin; aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilmeve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,6'sı istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işletmelerin yüzde 36,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,7 ve Hakkari ilinde ise yüzde 6,4 olarak gerçekleşmiştir.

Hakkari ilindeki işverenlerin yüzde 38,6'sı, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Asgari ücret desteği olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 37,8'i istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Hakkari ilinde; Diğer hizmet faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir

işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	**Toplam Açık İş Sayısı**	**Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi** Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	**Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz?** Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	**Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İster misiniz?** 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	**Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *** Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği.). Fiziki ve			**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.